

Aan de heer Minister President E.Ph. Rhuggenaath
Fort Amsterdam
Curaçao

Willemstad, 22 juli 2020

Betreft: uitdagingen en kansen; Caribische hervormingsentiteit

Excellentie, geachte heer Rhuggenaath,

Ons land gaat door roerige tijden. We hebben te maken met een aanhoudende economische crisis in Venezuela met alle gevolgen van dien voor ons toerisme, de raffinaderij, handel, vluchtelingenproblematiek, enz. Hetgeen men in Nederland stelt over de relatie met Duitsland, geldt ook voor Curaçao in relatie tot Venezuela: "als Venezuela niest, wordt Curaçao verkouden". Hiernaast hebben we te maken met de extreme economische en sociale gevolgen van de COVID-19 pandemie. U hoeft geen uitleg van de extreme situatie waarin ons land zich bevindt. Het voorgaande heeft Curaçao echter aan de vooravond van een beslissing gebracht over verdere financiële steun vanuit Nederland met de daarbij behorende voorwaarden. Via deze brief geven we u graag mee wat het standpunt in deze is van ondergetekenden.

De beslissing over de voorwaarden voor verdere steun van Nederland kan gesplitst kan worden in drie onderdelen, namelijk:

1. Consensus Rijkswetten
2. Een zelfstandig Bestuursorgaan oftewel de Caribische Hervormings Entiteit
3. Het Landenpakket

Vooraleerst, we begrijpen dat de door Nederland gevolgde route, door het presenteren van het pakket aan voorstellen op een maandag met de boodschap om het geheel nagenoeg per omgaande te accorderen, terwijl het geheel vergaande consequenties heeft, niet correct is. De vorm is dan ook af te keuren, des te meer tussen landen in hetzelfde Koninkrijk. Helaas leidt de vorm te veel af van waar het uiteindelijk om zou moeten gaan.

Hoewel we de vorm afkeuren, keuren we de inhoud niet af. De realiteit is immers dat de arbeidsmarkt, de kapitaalmarkt, de "red tape", het onderwijs, het overheidsapparaat, het sociaal vangnet, en immigratie, allen zeer belangrijke dossiers, geen van alle voldoende zijn hervormd in de afgelopen 30-40 jaren om tegenslagen beter op te kunnen vangen en/of (voldoende) economische groei te kunnen realiseren. Het bedrijfsleven krijgt al jaren het verwijt dat ze dezelfde 'oude' hervormingspunten blijft aandragen en niet met nieuwe punten komt, maar dit is juist omdat het dezelfde punten zijn die nooit goed of voldoende zijn aangepakt door de vele opeenvolgende regeringen.

De broodnodige hervormingen zouden ons land weerbaarder hebben gemaakt, hoewel we niet de illusie hebben dat we met deze hervormingen al de genoemde tegenslagen alleen hadden kunnen opvangen. De omvang van de huidige uitdagingen zijn simpelweg te groot voor een klein eiland om, zonder natuurlijke grondstoffen deze zelfstandig en eigenmachtig op te lossen.

Deze brief is niet bedoeld als verwijt aan uw Regering of enige andere Regering die vóór u ging. Wij concluderen echter wel dat ons land onvoldoende capaciteit heeft om de noodzakelijke en significante hervormingen zelf te doen. Met een zeer hoog werkloosheidspercentage, een economische krimp van ruim 20%, en duizenden mensen die afhankelijk zijn van voedselpakketten om te overleven, is er ook geen tijd of ruimte meer om te experimenteren met wat we toch zelf kunnen doen aan hervormingen, die in de afgelopen 30-40 jaren niet zijn gedaan. De nood en noodzaak zijn simpelweg te hoog.

Zoals door meerdere partijen herhaald de afgelopen weken: autonomie vult de maag niet. Maar ook belangrijk, autonomie wordt niet bereikt met wet en regelgeving, maar eerst en belangrijkste op intellectueel gebied. En om dat te bereiken hebben we urgente investeringen nodig op veler gebied, beginnend met het onderwijs, dit terwijl we in een diepe crisis zitten en geen middelen hebben voor investeringen.

Het vragen of accepteren van hulp, inclusief tijdelijk minder zeggenschap accepteren op bepaalde dossiers, om van je zwaktes een sterkte te maken, kan hetzij gezien worden als het inleveren van autonomie, of als een kans om te groeien en sterker te worden. Het is maar hoe je er tegenaan wenst te kijken, maar de gevolgen van beide keuzes verschillen enorm. Wij kiezen bewust voor de kans die ons nu wordt aangereikt om over te gaan tot de noodzakelijke hervormingen als dit ons land en samenleving zal doen groeien en sterker maken.

Ondergetekenden zijn er voorstander van om een overeenkomst met Nederland aan te gaan waaruit blijkt dat hervormingen gewenst en noodzakelijk zijn op bepaalde vast te stellen terreinen die het belang en de toekomst van het Land Curaçao en diens ingezetenen dienen. In het kader van genoemd akkoord dient overleg te worden gepleegd over de verschillende punten die in het door Nederland voorgestelde pakket verbeterd kunnen worden. Indien gewenst, kunnen wij u voorzien van ons puntsgewijs commentaar en aanbevelingen. Voor de doeleinden van deze brief volstaan we met het meegeven van de hoofdlijnen van onze commentaren.

Ondergetekenden hebben geen moeite met de hoofdlijnen van de consensus rijks wetten, het ZBO en het landenpakket. Om met het laatste te beginnen, het landenpakket is grotendeels gebaseerd op het Groei-akkoord en is daardoor al een geaccepteerd voorstel dat lokaal gedragen wordt. Graag verwijst deze groep naar het als bijlage meegestuurde document "Ban Sembra Awe pa Kosecha Mañan", dat een pakket van voorgestelde hervormingen behelst en meegenomen kan worden in het landenpakket als opdracht aan het ZBO.

Onze opmerkingen ten aanzien van het ZBO, kunnen als volgt worden opgesomd:

- De beslissingen van het ZBO kunnen de belangen van het land, haar organen en van burgers en bedrijven raken. Het is daarom noodzakelijk dat de rechtsbescherming eenduidig is vastgelegd. Waar overheden afspraken maken over de organisatie van bestuur en uitvoering, moet de nodige rechtsbescherming in het kader van het overheidsoptreden in acht worden genomen.
- Voorts mist het bedrijfsleven wat de beoogde concrete resultaten zijn van de hervormingsexercitie. We missen meer visie en strategie om de economie groei-impulsen te geven. Men moet namelijk oppassen dat het ZBO niet alleen een hervormingsentiteit wordt voor het snoeien, maar ook vooral ook voor het groeien.

Graag zien we naast lokale hervormingen ook hervormingen op Koninkrijksniveau om deze exercitie een duurzaam succes te maken. Belangrijke economische hervormingen op Koninkrijksniveau zijn onder anderen het stimuleren van vrij verkeer van kapitaal, goederen en personen tussen de landen van het Koninkrijk (marktvergroting) en intensievere samenwerking op gebieden als onderwijs, justitie en gezondheidszorg (kostenbesparingen door schaalvoordelen).

- Ook deelt het bedrijfsleven met u, dat indien het ZBO onverhoopt niet aan de verwachtingen voldoet, er bij het Land of Koninkrijk een remedie dient te bestaan om daarin sturend op te treden. De voorstellen gaan er namelijk er onvoldoende van uit dat het ZBO zelf ook fouten kan maken en bijgestuurd zou moeten kunnen worden.
- De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is zelfstandig bevoegd om het ZBO enigszins aan te sturen en deze Minister is ook politiek verantwoordelijk voor het ZBO. Het zou beter zijn als deze Minister minstens een consultatieplicht in de Rijksministerraad krijgt voordat beslissingen ten aanzien van het ZBO of adviezen van het ZBO worden uitgevoerd. Ook weten we nu al dat er onvoldoende uitvoeringscapaciteit beschikbaar is om de nodige hervormingen snel uit te voeren, hetgeen bijna per definitie zal leiden tot toepassing van de strafinstrumenten van het ZBO. Dit kan niet de bedoeling van partijen zijn. Het is daarom zaak dat er concrete hulp c.q. medeverantwoordelijkheid komt om de hervormingen ook ten uitvoer te brengen.

Over de consensusrijkswetten kunnen we kort zijn in de zin dat Curaçao redelijk goede ervaringen heeft met de bestaande consensusrijkswetten. Dit is in de ogen van het bedrijfsleven een politieke kwestie. Voor ons gaat het om snel, en eindelijk, het resultaat van de nodige hervormingen te bereiken en we achten de financiële en technische hulp van Nederland hierin als een *conditio sine qua non*.

Tot slot, drukken wij het u op het hart om niet te onderschatten hoe sterk het signaal van een sterk en samenwerkend Koninkrijk is voor migratie, toerisme, financiële sector, buitenlandse investeringen, betalingsbalans, enz. De gekozen vorm van 'slikken of stikken' binnen vier dagen was afkeurenswaardig, maar tegelijkertijd geldt dat er in ieder huis soms onenigheden zijn en wij steeds een weg moeten vinden om samen en vredig verder te kunnen. Wij achten dit laatste daarom ook een zeer belangrijk onderdeel van de verantwoordelijkheid van de regering. Wij pleiten er dan ook voor om de voorwaarden van het pakket niet af te keuren maar om juist aan tafel te gaan met Nederland om het pakket waar mogelijk beter te maken voor partijen.

De hulp van Nederland bij het hervormen en om ons land uit deze extreem diepe crisis te halen is essentieel en daarenboven is het signaal van dit samen te willen doen en te gaan doen, even belangrijk.

Wij vertrouwen erop dat u deze brief en de hierin aangegeven punten, zorgen en aanbevelingen serieus in overweging neemt in het belang van het Land Curaçao en haar inwoners.

We zijn gaarne bereid extra toelichting te geven, indien u dat nodig acht.

Hoogachtend,

ASOGAS/COPDA

BVCA

CCDA

CIFA

CHATA

CMA

CRA

DMO

IMANA

KVK

PMD

SKO

SUVECU